

**Reivindicacions de l'Associació Catalana
de Crítica d'Art davant la situació
d'emergència originada per la Covid-19**

Per a un compromís amb el sector artístic:

La crisi que ha obert la pandèmia de la Covid-19 augura un futur complex a curt, mitjà i llarg termini per a tota la població. La cultura i l'art juguen un rol fonamental a l'hora d'imaginar formes de vida en comú, i també processos alternatius d'interrelació amb el planeta Terra i les altres espècies. Des de l'ACCA instem les diferents administracions públiques, especialment les catalanes, perquè, en un moment tan delicat com l'actual, col·laborin amb les associacions del sector de les arts a fi de garantir, per una banda, els recursos econòmics i materials que hauran de permetre als productors culturals i artístics continuar fent la seva feina i, per l'altra, les infraestructures que hauran de fer accessibles les propostes al conjunt de la societat, tot fent-les circular i generant entorns de recepció i d'interrelació de qualitat.

De manera immediata, s'han d'atendre urgentment les reivindicacions que el sector artístic ha estat reclamant al llarg de la darrera dècada, sota els efectes devastadors de la crisi econòmica que va començar el 2008 i de la qual encara no s'ha refet:

- La implementació de l'Estatut de l'Artista en l'àmbit laboral i fiscal, i també l'ampliació de la seva protecció a d'altres professionals independents de la cultura, com ara la crítica i el comissariat.
- La implementació de l'IVA cultural, que consisteix en l'aplicació generalitzada a les activitats culturals del tipus superreduït d'IVA del 4 % establert a l'article 91 de la LIVA.
- El reconeixement del treball comissarial com a treball intel·lectual, associat als drets d'autor i, per tant, la seva exempció d'IVA d'acord amb l'article 20 de la LIVA.
- L'aplicació de les Bones pràctiques culturals en la contractació en equipaments culturals: que es convoquin concursos públics i amb jurat professional per cobrir les places de direcció de les institucions públiques o que compten amb participació pública.
- La revisió del Conveni del Lleure que actualment regularitza les externalitzacions vigents en equipaments culturals, perquè sovint no s'adequa als serveis sol·licitats ni està actualitzat a les seves necessitats. A mitjan termini, caldrà generar les condicions que permetin prescindir del règim d'externalització, que fa precària la contractació de serveis tan necessaris als nostres equipaments, com ara l'atenció al públic, l'educació o la mediació.
- La regularització dels contractes d'encàrrec de comissariats, la producció de textos, d'obra o d'exposició amb l'objectiu de protegir els professionals independents de forma habitual, de manera que ho estiguin per defecte en situacions crítiques com la que actualment estem travessant (per exemple, incloent un epígraf en els contractes / acords / assabentats en què la institució es compromet a abonar un tant per cent del total dels honoraris acordats en concepte d'indemnització unilateralment pactada). Recordem que a la nostra pàgina web es poden descarregar alguns models contractuals relatius a la pràctica del comissariat.
- Reconèixer institucionalment el treball de procés i de producció artística i crítica com a tasca realitzada i, per tant, retribuïble, als professionals contractats. Per això, cal fer constar aquesta feina al contracte / acord / assabentat i preveure la seva remuneració abans de la seva finalització.
- Pel que fa a subvencions, cal revisar els honoraris dels membres de les comissions de valoració, que són professionals que formen part de l'engranatge cultural del país i als quals s'encarrega una tasca de molta responsabilitat i dedicació. Recordem que a la nostra pàgina web es poden descarregar alguns criteris orientadors en matèria d'honoraris relatius a la pràctica de la crítica i el comissariat.
- El 2 % del pressupost en Cultura que reivindica la campanya Actua Cultura.
- L'activació de polítiques que promoguin el mecenatge.
- La restitució de l'autonomia i les funcions executives del Consell Nacional de la Cultura i les Arts de Catalunya (Conca), i revisar-ne la representativitat en relació amb el sector professional de les arts.

Llums i ombres dels primers paquets d'accions de les administracions públiques:

La crisi del Covid-19 ha agreujat les febleses que el sector patia des de fa temps, i el seu gran temor és entrar en un escenari encara més hostil en la nova realitat post-Covid. L'aturada de l'engranatge cultural ha tingut, té i tindrà un impacte en tots els agents que el constitueixen, des del personal dels equipaments fins a totes aquelles persones autònomes i empreses que els donen servei. Celebrem els primers paquets de mesures que s'han aprovat des de la Generalitat i des de l'Ajuntament de Barcelona, i instem la resta d'administracions locals a seguir el mateix camí en cas que encara no ho hagin fet. Tot i això, lamentem que no s'estigui fent públic que gran part d'aquestes mesures no es poden portar a terme mentre el Reial Decret pel qual es declara l'Estat d'Alarma continuï vigent, de manera que, malgrat la feina que s'està fent des de l'administració, no sembla que es puguin resoldre de manera imminent les principals problemàtiques del sector.

També considerem que les mesures proposades fins al moment per part de les administracions estan sobretot orientades a donar resposta a les pèrdues econòmiques de les empreses i les estructures que produeixen i programen cultura, però no tenen en compte un sector com l'artístic, que, més enllà del seu recorregut comercial, en gran mesura no respon a aquests principis. Les i els crítics d'art i comissaris independents, igualment com els i les artistes, que en la major part estan establerts com a professionals autònoms, i per tant amb ingressos que depenen directament de la seva activitat, veuen com se'ls paralitzen o se'ls anul·len els projectes en els quals porten treballant des de fa mesos, o fins i tot anys, mentre preveuen que l'entrada d'encàrrecs nous es dilatarà molt més en el temps. S'han de buscar fórmules que permetin indemnitzar el dany ocasionat amb la irrupció del Covid-19 al conjunt de creadores i productores culturals que han resultat damnificades i, en especial, a aquelles a qui s'han cancel·lat o bé postergat sine die projectes emparaulats que, massa sovint, no compten amb la formalització d'un contracte.

Per aquests motius pensem que cal ser especialment sensibles amb els següents punts:

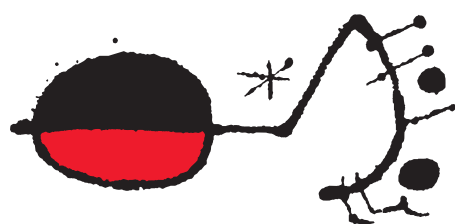
- Suprimir (i no pas aplicar reduccions o moratòries) el pagament de la quota d'autònoms i resta d'impostos relatius a l'activitat professional mentre duri l'estat d'alarma.
- Atendre les necessitats reals dels i de les professionals independents del camp de la cultura, que sovint treballen sense la formalització d'un contracte, per tal que puguin acollir-se a les mesures que des de les administracions preveuen aportacions extraordinàries dirigides a pal·liar els danys i perjudicis causats per aquesta crisi.
- Convocar totes les subvencions destinades al sector de l'art i la cultura que estaven previstes per a l'any 2020. Caldrà també ampliar els terminis de justificació de les subvencions, flexibilitzar els períodes d'execució de l'activitat subvencionable, i contemplar fins i tot la possibilitat de canviar d'annualitat.
- Reforçar la línia de subvencions enfocada a la recerca, a la innovació i als processos de producció, per facilitar als i les professionals independents desenvolupar la seva tasca més enllà de les programacions de les institucions culturals i de l'administració pública.
- Potenciar la creació de projectes específics que atenguin les necessitats actuals del sector en el marc del confinament i el treball des de casa, i que garanteixin que es cobrin honoraris per la feina realitzada i pels continguts publicats a les xarxes. Més que no pas des dels departaments i regidories de cultura de l'administració pública, pensem que aquests s'han de vehicular a través de la Xarxa de Museus d'Art i de la Xarxa de Centres d'Arts Visuals de Catalunya, en tant que aquests equipaments són els que poden garantir la interlocució amb el sector artístic de base i l'equilibri territorial.

Polítiques culturals amb un horitzó a mitjà i llarg termini:

Per fer front a aquesta situació sobrevinguda i al canvi d'era que provocarà, el sistema de l'art haurà de treballar de manera molt diferent de com ho ha fet fins ara. Són temps per forjar nous models de generació i de distribució del coneixement cultural que, en certa manera, la comunitat artística ja reclamava, per poder atendre les necessitats socials i educatives. El sector de l'art haurà de canviar la seva fesomia, metodologia i protocols a fi d'assegurar-se la incidència futura. Des de l'ACCA demanem a les diferents administracions públiques i a les institucions artístiques que en depenen (museus i centres d'art) que tinguin una perspectiva a llarg termini a l'hora de pensar solucions que donin un suport sostenible i diàfan al conjunt de creadors i productors culturals, i que permetin alhora imaginar modes innovadors per a la interrelació de l'art amb la societat.

Aquest compromís estable i sostingut amb el teixit artístic haurà de recollir:

- Implementar la renda bàsica universal, tot garantint la disponibilitat d'una quota mínima destinada a professionals independents i que garanteixi la viabilitat del treball en art i cultura.
- Promoure plataformes digitals per a la distribució de continguts artístics, les quals poden articular-se amb la col·laboració dels museus i centres d'art, i entendre's com a mesures que permetin garantir la seva incidència pública en temps de confinament i d'aforament limitat.
- Vetllar per millorar la incidència del treball artístic en els àmbits comunitari i interdisciplinari, tot promovent el desenvolupament d'iniciatives que permetin la contractació d'artistes, i desenvolupar al mateix temps els processos de treball en relació amb altres sectors, com l'educatiu, el sanitari, l'assistencial, el juvenil i el dedicat al lleure, entre d'altres. L'art s'ha de reconèixer i promoure com a eina de transformació i mediació amb les àrees socials que actualment es mostren més vulnerables.
- No desatendre la importància del treball artístic educatiu i comunitari realitzat fins ara amb el context de proximitat, i pensar alternatives per a la seva sostenibilitat i per donar-li continuïtat.

ACCA

Associació Catalana de Crítics d'Art